

Vergadering van de gemeenteraad van 22 december 2014

Portefeuillehouder : P.P.H. Sterk

Behandelend ambtenaar : Saskia Doek-de Rooij

Nummer raadsvoorstel: RAD-001054

Doorkiesnummer : (0495) 57 54 87

Agendapunt: -

## ONDERWERP

Aanzet transformatie Wmo

### AANLEIDING EN DOELSTELLING

Op 1 januari 2015 wordt de nieuwe Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 (Wmo 2015) van kracht. De beleidskeuzes voor 2015 en 2016 zijn opgenomen in het beleidsplan Wmo 2015-2016 "Klaar voor de start" en vooral gericht op de transitie. Om ook op langere termijn passende ondersteuning te kunnen blijven bieden, is vernieuwing van het aanbod noodzakelijk.

In dit voorstel worden drie initiatieven beschreven die een bijdrage leveren of kunnen leveren aan de transformatie van het sociaal domein. Het zijn lokale initiatieven, die inzetten op vernieuwing van het aanbod en versterking van sociale cohesie. De initiatiefnemers hebben de gemeente Weert benaderd met een subsidieverzoek.

### PROBLEEMSTELLING

Binnen de inkoop Wmo is alles gericht op "klaar voor de start". Dit betekent dat passende ondersteuning is ingekocht in de vorm van maatwerkvoorzieningen. Veel cliënten vallen onder het overgangsrecht. Hun indicatie loopt in 2015 dus gewoon door. Tegelijkertijd heeft de rijksoverheid een forse korting op het budget toegepast. Dit betekent dat bijna het volledige Wmo-budget nodig is voor maatwerkvoorzieningen (92%). Het overige deel wordt ingezet voor de bedrijfsvoeringskosten (8%). Er is dus geen "regulier" geld om in 2015 in te zetten voor de transformatie. Met transformatie bedoelen we de vernieuwing van het aanbod aan begeleiding en ondersteuning, zodat het beter past bij de doelstellingen van de Wmo: kortdurend, gericht op herstel van zelfredzaamheid, de participatie van de inwoner centraal.

Het Zelfregiecentrum Weert is zo'n vernieuwende voorziening. Het centrum wordt goed bezocht en bezoekers organiseren er zelf verschillende activiteiten. In 2014 is het Zelfregiecentrum eenmalig gefinancierd vanuit de middelen van de centrumgemeente Venlo voor het regionaal kompas (daklozenbeleid), omdat de open inloop en activerende dagbesteding een positief effect heeft op de maatschappelijke opvang (van daklozen). Voor 2015 is dat slechts beperkt mogelijk. Om het Zelfregiecentrum te laten voortbestaan is een aanvullende subsidie nodig.

Daarnaast zijn er twee lokale initiatieven die inzetten op versterking van de sociale cohesie. Het gaat dan over "Fatima aan zet" en "Hoeskamer 't Kwintet". Deze initiatieven vragen een relatief beperkte subsidie van de gemeente als bijdrage in de startfase.

### OPLOSSINGSRICHTINGEN

Genoemde initiatieven kunnen een aanvulling zijn op de al bestaande algemene Wmo-voorzieningen. Algemene Wmo-voorzieningen zijn voorzieningen die vrij toegankelijk zijn, dus zonder indicatie van de gemeente. Doel van de algemene Wmo-voorzieningen is dat inwoners langer zelfstandig thuis kunnen blijven wonen en kunnen participeren in de samenleving. Algemene voorzieningen bieden activiteiten aan, waardoor inwoners elkaar kunnen ontmoeten, een sociaal netwerk kunnen opbouwen en dus minder snel of in een later stadium een beroep moeten doen op een maatwerkvoorziening. Voorbeelden van algemene Wmo-voorzieningen zijn de diverse eetpunten, Tafeltje Dekje, ontmoetingscentra zoals De Roos en de Oranjeflat, de

boodschappenplusbus van Punt Welzijn en de huiskamers van de stichting Dagopvang Ouderen Weert.

De komende jaren komen er steeds meer ouderen in Weert, die ook nog eens gemiddeld langer leven. Naar verwachting neemt de behoefte aan maatwerkvoorzieningen zoals dagbesteding voor ouderen verder toe. Tegelijkertijd blijft het Wmo-budget beperkt. Dit betekent dat we met elkaar dit soort voorzieningen anders moeten gaan organiseren. Gaat een eenzame oudere op vaste dagdelen naar de dagopvang of is er een bloeiend gemeenschapshuis waar je terecht kunt voor een kopje koffie en een luisterend oor? Ook voor mensen met een lichte beperking kunnen algemene voorzieningen een belangrijke bijdrage leveren aan hun participatie in de samenleving. Het beroep op maatwerkvoorzieningen kan dan aanvullend zijn op de algemene voorziening en dus beperkter van omvang.

Naast vernieuwing van het aanbod, is het ook belangrijk om te investeren in burgerinitiatieven die inzetten op buurthulp, mensen die meer voor elkaar willen betekenen. Informele hulp en ondersteuning zullen in toenemende mate aanvullend moeten zijn op de maatwerkvoorzieningen die de gemeente verstrekt.

Zoals aangegeven in het Wmo-beleidsplan 2015-2016 "Klaart voor de start" ligt de prioriteit op dit moment nog niet bij de vernieuwing (anders dan de vernieuwingen als gevolg van slimme oplossingen die aanbieders zullen doorvoeren in 2015 om uit te komen met het budget). Er zijn echter een drietal initiatieven die de gemeente Weert om ondersteuning hebben gevraagd en die al inzetten op de transformatie. Deze initiatieven worden hieronder verder toegelicht. In 2015 worden de algemene Wmo-voorzieningen verder in beeld gebracht en zullen we een beleidskader ontwikkelen voor deze voorzieningen (zie verder onder Evaluatie). Het Zelfregiecentrum heeft in 2014 al bewezen een goede aanvulling te zijn op het huidige aanbod. De twee burgerinitiatieven, "Fatima aan zet" en "Hoeskamer 't Kwintet" zijn nog pril, maar kunnen uitgroeien tot betekenisvolle voorzieningen. Daarom wordt voorgesteld om vooruitlopend op het in 2015 vast te stellen beleid voor algemene Wmo-voorzieningen eenmalig een subsidie voor deze initiatieven beschikbaar te stellen.

### **Zelfregiecentrum Weert**

Het Zelfregiecentrum Weert biedt laagdrempelige indicatievrije open inloop en activerende dagbesteding. Ook is er het Aanmeldpunt Flexibele Maatschappelijke Opvang gevestigd en de dagopvang voor daklozen. Leidend principe van het Zelfregiecentrum: "Als je aansluit bij wat mensen wél kunnen, als je gericht bent op zingeving en persoonlijk perspectief, dán krijg je een samenleving waarin mensen meer de verantwoordelijkheid voor hun eigen (en elkaars) welzijn nemen. Niet de beperking en het aanbod staat centraal, maar de mate waarin de mens zich gesterkt voelt." Bij het Zelfregiecentrum werken professionals en ervaringswerkers. Ervaringswerkers zijn opgeleid om mensen te begeleiden en putten daarbij uit hun eigen ervaringen. Dit blijkt een duidelijke meerwaarde te hebben voor met name de daklozen. Professionals en ervaringswerkers bieden de bezoekers een luisterend oor, ruimte om zichzelf te zijn en te groeien op de participatieladder. Activiteiten worden georganiseerd door en voor bezoekers, bezoekers steunen elkaar. Het Zelfregiecentrum Weert is er voor iedereen die een vraag of een idee heeft op het gebied van zijn, of andermans mentale welzijn. In de praktijk zijn het vooral mensen zonder sociaal netwerk of die zijn vastgelopen in de reguliere hulpverlening en zich binnen de reguliere dagbesteding niet op hun plek voelen, die gebruik maken van het Zelfregiecentrum. In 2014 bezochten dagelijks gemiddeld 45 mensen het centrum. Op jaarbasis waren er 570 unieke bezoekers. In 2015 wil het Zelfregiecentrum ook ruimte bieden voor re-integratie/participatietrajecten voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Belangrijk onderdeel van het Zelfregiecentrum is de cursus zelfregie. Door de cursus leren deelnemers weer te vertrouwen op hun eigen kracht. Bezoekers organiseren activiteiten voor elkaar, bijvoorbeeld muziekworkshops, taallessen, creatieve activiteiten, sport. Het Zelfregiecentrum draagt bij aan de transformatie van het sociaal domein, omdat het centrum in een algemene voorziening mensen ondersteunt en activeert, die anders een maatwerkvoorziening nodig zouden hebben. De open inloop en activerende dagbesteding van het Zelfregiecentrum is een aanvulling op het traditionele aanbod vanuit zorgaanbieders, juist vanwege de inzet van ervaringswerkers en het principe van zelfregie.

Zoals aangegeven is in het Zelfregiecentrum Weert ook het Aanmeldpunt Flexibele Maatschappelijke Opvang gevestigd en de dagopvang voor daklozen. De vrijwilligers van het

Zelfregiecentrum en de activiteiten die door hen georganiseerd worden zijn ook ondersteunend voor de daklozen. Daarom heeft het Zelfregiecentrum in 2014 mee kunnen liften op de middelen van het Regionaal Kompas (subsidie centrumgemeente Venlo). Voor 2015 is dat niet langer mogelijk. Venlo koopt de flexibele maatschappelijke ondersteuning voor daklozen in. De open inloop en activerende dagbesteding voor inwoners van Weert die niet dakloos zijn, valt daar buiten. Daarom vraagt het Zelfregiecentrum de gemeente om een bijdrage.

Samen met het Zelfregiecentrum zullen we in 2015 bezien hoe de open inloop en activerende dagbesteding past bij het nieuw te ontwikkelen beleid ten aanzien van algemene Wmo-voorzieningen. Mogelijk kan de inloop GGZ en de dagbesteding GGZ die voor 2015 is ingekocht bij bestaande aanbieders (in totaal een budget van €190.000,-) voor 2016 anders worden ingezet. Ook andere begeleiding die nu als maatwerkvoorziening is ingekocht kan mogelijk deels worden opgevangen via het Zelfregiecentrum. Door het Wmo-budget in 2016 anders in te zetten, kan het Zelfregiecentrum worden bekostigd uit de reguliere middelen. Voor 2015 is dat gelet op het overgangsrecht niet mogelijk. Wij stellen u daarom voor om voor 2015 eenmalig een bedrag beschikbaar te stellen van € 150.000,- voor deze algemene Wmo-voorziening. De kosten bestaan vooral uit personeelskosten en huur van de accommodatie (Roermondseweg 64). De activiteitenkosten worden door de deelnemers zelf gedragen danwel via sponsoring / bijdragen van derden bekostigd.

### **Fatima aan zet**

Fatima aan zet is een initiatief van de wijkraad Fatima en Wonen Limburg. Diverse partijen hebben zich bij dit initiatief aangesloten: MetGGZ, PSW, De Risse, Punt Welzijn, SGL. Men wil op termijn een wijkonderneming oprichten met als doel: het realiseren van een plek voor ontmoeting en participatie, een plek om steun te halen en te brengen, om vraag en aanbod bij elkaar te brengen en om samenwerking van partijen en bewoners te organiseren. De wijkonderneming zorgt in zijn totaliteit voor een verbetering van de leefbaarheid van de wijk. De wijkonderneming Fatima draagt er aan bij dat de bewoners van Fatima langer in hun sociale context kunnen blijven functioneren en optimaal meedoen in de samenleving. Wanneer mensen langer in hun eigen omgeving kunnen blijven leven, kunnen ze ook langer een bijdrage leveren aan de sociale verbanden waaraan ze deelnemen.

De oprichting van de wijkonderneming gaat in fases plaatsvinden. Fase 1 bestaat uit het realiseren van dagbesteding voor diverse doelgroepen: mensen met een verstandelijke beperking, mensen met een indicatie voor beschermd wonen, bewoners van Fatima met een afstand tot de arbeidsmarkt. De activiteiten van de dagbesteding hebben een meerwaarde voor de wijk en worden vanuit het huidige buurthuis georganiseerd om zo ook een inloopfunctie te bieden voor bewoners. Fase 2 bestaat uit het verder uitbouwen en coördineren van activiteiten voor en door bewoners en professionals. In fase 3 staat er een wijkonderneming van waaruit alle sociale activiteiten in de wijk gecoördineerd en gefinancierd worden. Met wijkonderneming wordt bedoeld dat mensen in de wijk – professionals van diverse organisaties én inwoners – samen iets 'ondernemen' om hun leefomstandigheden of leefomgeving te verbeteren. De wijkonderneming behelst dus een andere manier van samenwerken met elkaar. De te behalen resultaten en effecten zijn niet nieuw. De wijkonderneming sluit inhoudelijk aan bij bestaande programma's. Echter: de manier waarop de wijkonderneming deze resultaten wil behalen is wel nieuw: door dichtbij, samen met en ten dienste van de burger te werken en daadwerkelijk organisatiegrenzen te overschrijden en bureaucratie te doorbreken, verwachten de samenwerkende partijen een sneller en duurzamer effect. Er worden inmiddels diverse activiteiten georganiseerd in het buurthuis Fatima voor bewoners van de wijk (met en zonder indicatie). Het is nu zaak om de activiteiten verder uit te bouwen, passend bij de behoefte van de bewoners van Fatima. De samenwerkende partijen willen een convenant sluiten om de samenwerking te formaliseren. Zij brengen zelf middelen in in de wijkonderneming en vragen van de gemeente Weert voor 2015 eenmalig een subsidie van € 10.000,- als bijdrage in de kosten.

De wijkonderneming Fatima zet in op de versterking van de sociale cohesie van Fatima, bereikt diverse doelgroepen met een integraal activiteitsaanbod en draagt zo bij aan de transformatie van het sociaal domein. Voorgesteld wordt om voor 2015 eenmalig een bedrag van € 10.000,- beschikbaar te stellen als startsubsidie.

### **Hoeskamer 't Kwintet**

De wijkraad Boshoven en zorgaanbieder "OZO Doe ik mee" zijn in 2014 gestart met een laagdrempelige inloop voor twee dagdelen per week in het gemeenschapshuis van de wijk

Boshoven: 't Kwintet. De wijkraad en "OZO Doe ik mee" zien het gemeenschapshuis namelijk als middelpunt van Boshoven en zien op deze locatie mogelijkheden om de leefbaarheid van de wijk te behouden of te vergroten. Met de komst van de Wmo 2015 waarbij een groot beroep op de samenleving wordt gedaan om ook iets te betekenen voor kwetsbare mensen binnen de samenleving. Het belang van een bloeiend gemeenschapshuis wordt daardoor alleen maar groter. Doelstelling van de samenwerking is het realiseren van een gemeenschapshuis waar veel activiteiten plaatsvinden, waar buurtbewoners elkaar ontmoeten en waar het vanzelfsprekend is dat mensen iets voor elkaar betekenen. Op deze manier ontstaat een dynamische buurt waar iedereen zich thuis kan voelen. In 2015 wordt de samenwerking met andere partijen, waaronder MetGGZ, verder uitgebouwd. Door middel van een buurtscan willen de wijkraad en "OZO Doe ik mee" in beeld brengen welke behoeften er zijn bij de bewoners van Boshoven. De wijk Boshoven is groot en divers samengesteld. Er wonen verschillende kwetsbare groepen in Boshoven. Hoewel het initiatief nog pril is, heeft het de potentie om uit te groeien tot een belangrijke manier om de sociale cohesie te versterken. De initiatiefnemers hebben de gemeente Weert om een bijdrage gevraagd. Voorgesteld wordt om voor 2015 eenmalig een bedrag van € 10.000,- beschikbaar te stellen als startsubsidie.

Voor deze initiatieven is in 2015 in totaal eenmalig een bedrag nodig van € 170.000,-. Het is de bedoeling om vanaf 2016 de transformatie te bekostigen uit de reguliere Wmo-middelen. Daarom wordt voorgesteld om in 2015 deze kosten ten laste te brengen van de binnen de algemene reserve geormerkte middelen voor sociaal maatschappelijke doeleinden, die juist met het oog op dit soort initiatieven is ingesteld.

#### **COMMUNICATIE**

Indien u besluit als voorgesteld, kan het college voor 2015 aan de drie aanvragers subsidie verstrekken. Er zal ook een persbericht worden opgesteld.

#### **EVALUATIE**

Het is nu, bij de start van de nieuwe Wmo 2015, nog niet mogelijk om in te schatten hoeveel algemene Wmo-voorzieningen nodig zijn en op welke plek en van welke omvang. Wel is duidelijk dat er behoefte kan zijn aan het organiseren van ontmoetingsplekken. Of de gemeente Weert hieraan structureel moet bijdragen, danwel dat de samenleving zelf voldoende kracht kan opbrengen om dit soort initiatieven te ontwikkelen, is een van de punten die we in 2015 verder gaan onderzoeken. Uiterlijk in het 4<sup>e</sup> kwartaal zal worden aangegeven hoe deze initiatieven passen binnen het beleid voor algemene Wmo-voorzieningen in Weert, dat in 2015 ontwikkeld wordt.

#### **ADVIES RAADSCOMMISSIE**

>

#### **VOORSTEL COLLEGE**

Besluiten om de raad voor te stellen om ten behoeve van de transformatie van het sociaal domein voor 2015 voor een drietal initiatieven eenmalig € 170.000,- beschikbaar te stellen ten laste van de binnen de algemene reserve geormerkte middelen voor sociaal maatschappelijke doeleinden, conform bijgevoegd raadsvoorstel.

Bijbehorend ontwerpraadsbesluit bieden wij u hierbij ter vaststelling aan.

Burgemeester en wethouders van Weert,  
de secretaris, de burgemeester,



M.H.F. Knaapen

A.A.M.M. Heijmans



*Nummer raadsvoorstel: RAD-001054*

## **RAADSBESLUIT**

De raad van de gemeente Weert,

gezien het voorstel van burgemeester en wethouders van 25 november 2014;

b e s l u i t :

Besluiten om ten behoeve van de transformatie van het sociaal domein voor 2015 voor een drietal initiatieven eenmalig € 170.000,- beschikbaar te stellen ten laste van de binnen de algemene reserve geormerkte middelen voor sociaal maatschappelijke doeleinden.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van 22 december 2014.

De griffier,

De voorzitter,

M.H.R.M. Wolfs-Corten

A.A.M.M. Heijmans